

→ Kdysi mohutnému a košatému stromu už dnes docházejí síly, pořád z něj však vyrůstá několik zelených odnoží a ztrouchnivělou dutinu kmen kryje před nepřízní počasí plechová stříška.

Nejstarší slavnost

Jedno z nejhezčích měst Českomoravské vrchoviny má hodně dlouhou a pestrá minulost. Nejstarší písemná zmínka o Jemnici je v Kouřimské kronice z roku 1226. O rok později se Jemnice stala královským městem. V roce 1327 král Jan Lucemburský potvrdil a rozšířil městská práva a definoval Jemnici jako pohraniční město, které mělo bránit zemi proti nepřátelským útočníkům (proto bylo velmi důležité jeho

FOTO: EMANUEL MIZIA

Památná Svatovítská lípa

masivní opevnění). Na vládu Jana Lucemburského město vděčně vzpomíná dodnes. Pověst praví, že když král vytáhl do boje proti nepříteli, ukryl za pevné hradby Jemnice svoji manželku, královnu Elišku

Přemyslovnu. Místní obyvatelé jí prokazovali takovou lásku a oddanost, že Jan Lucemburský za odměnu udělil městu důležitá privilegia. A právě tehdy se začalo blýskat na zlaté časy, kdy se z Jemnice stalo jedno z nejdůležitějších míst v zemi, počet zdejších obyvatel prudce stoupal a stejně tak výše jejich majetku.

Ačkoli není dokázáno, že Eliška Přemyslovna skutečně v Jemnici pobývala, město dodnes každý rok v červnu o víkendu po svátku Víta oslavuje její pobyt historickou slavností Barchan. Veselici odstartuje v pátek večer koncert dechové hudby a po setmění městem prochází procesí trubačů, rytířů a bubeníků v historických krojích. V neděli ráno se vrace-

jí znovu a troubí slavnostní buďček. Odpoledne pak do bran města s velkou slávou vjíždí král Jan Lucemburský s královnou Eliškou Přemyslovnou a městem běží o závod čtyři královští poslové. Jádrem slavnosti je odedávna pořád stejné, ale každý rok ho obohacují další kulturní události, jako třeba taneční zábavy nebo divadelní představení. Nikdo přesně neví, odkdy se Barchan v Jemnici koná. Nejstarší zpráva o historické veselici se dochovala v městské knize, kde jsou zápisy od roku 1713 do roku 1781. Zápis z roku 1713 se zmiňuje o jakési příhodě spojené s Barchanem a dokazuje, že slavnost byla v té době už dlouholetou tradicí. ●

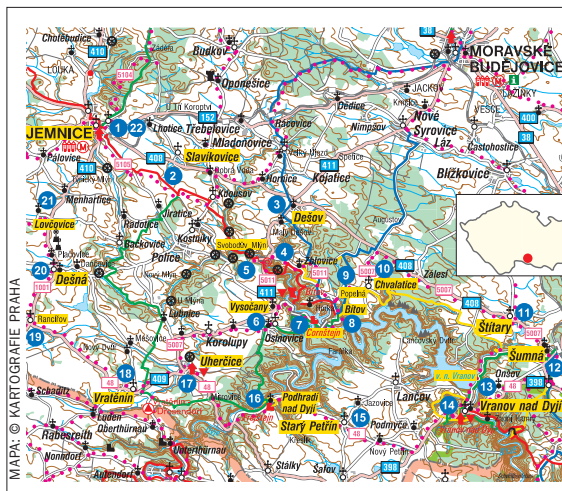
MICHAELA KLEVISOVÁ

Z Jemnice k Vranovské přehradě a zpět

Ocitneme-li se v Jemnici s vidinou volného dne na turistiku, je potřeba mít kolo. Doporučená mapa nám sice prozradí, že Jemnici žádná značená cyklotrasa nevede, ale ty na jih stojí za to.

Z Jemnice vyjedeme bez značení po silnici č. 408 směrem na Znojmo. Projedeme Slavíkovici (4) s barokním kostelem sv. Kateřiny a zaniklou tvrzí, po níž bychom našli stopy na faře, do Dešova (11), kde odbočíme po silnici 411 vpravo. Sjedeme k potoku a na jeho ústí do Želetavky se ocitneme na křižovatce se značenou cyklotrasou 5011 (14,5), na níž se dáme opět vpravo. Mijíme Svobodův mlýn (15) a Palliardiho hradisko na ostrohu nad údolím Želetavky. Nase jméno po jihomoravském archeologovi. Silnice stoupá nad Vysočany, a když pak do nich sjedeme (18), jsme na křižovatce značených cyklotras. Pro změnu se dáme doleva, sjedeme k Cornštejn (19,5) a vzápětí vystoupáme k Bítovu (21,5).

Bítov byl vybudován již v 11. století k ochraně jižní hranice přemyslovského státu. V 17. století byl přestavěn na opevněný barokní zámek a v 19. století prošel romantickou gotizující přestavbou. Zvolna vystoupáme do Popelné (23,5) a po rovině dojedeme do Chvalatic (25,5) s pozdně barokním kostelem svatého Kříže. Za nimi na křižovatce se silnicí č. 408 se spolu se značením dáme doprava a zvolna klesáme přes Zálesí do Štítar (34,5). V městečku, tvořícím hodnotný celek lidové architektury, najdeme původně románský kostel sv. Jiří s volně stojící barokní věží. Téměř nenápadně následuje Šumná, na jejímž konci narazíme na křižovatku, kde se dáme

vpravo. Po kilometru jsme na další křižovatce (37,5), kde volíme znovu doprava po cyklotrase 48. Sjíždíme k Vranovské přehradě (40) ze 30. let, kolem níž vznikla velká rekreační oblast, a do Vranova (43,5) se známým zámekem. V podhradí vzniklo městečko, dnes památková zóna. Z městečka musíme vyšlapat na Nový Petřín a za Starým Petřínem (51,5) sjedeme znovu do údolí Dyje do Podhradí nad Dyjí (56,5). Nad letoviskem je zřícenina hradu Frejštejn, se zachovalými zbytky opevnění, bran, dvou věží, kaple a paláce.

Sledujeme teď Dyji až téměř k hranici a pak prudce vystoupáme z údolí vpravo do Uherčic (63,5) s renesančním arkádovým zámekem v anglickém parku s romantickými stavbami. Značená silnice s námi pokračuje do Vratěnina (66,5) s vesnickou památkovou

TRASA: 1. Jemnice – silnice 408: 2. Slavíkovice (4) – 3. Dešov (11) – silnice 411: 4. křiž. u Svobodůva mlýna (14,5) – 5011: 5. Svobodův mlýn (15) – 6. Vysočany (18) – 5007: 7. Cornštejn (19,5) – 8. Bítov (21,5) – 9. Popelná (23,5) – 10. Chvalatice (25,5) – 11. Štítary (34,5) – 12. Šumná, rozcestí (37,5) – 48: 13. Vranovská přehrada (40) – 14. Vranov nad Dyjí (43,5) – 15. Starý Petřín (51,5) – 16. Podhradí nad Dyjí (56,5) – 17. Uherčice (63,5) – 18. Vratěnín (66,5) – 19. Rancířov (73,5) – 1001: 20. Dešná (76,5) – 21. křiž. u Lovčovic (79,5) – silnice 410: 22 Jemnice (84)

zónou kolem barokního kostela sv. Jakuba Většího a za ním sjíždíme do Rancířova (73,5) s kostelem Nanebevzetí P. Marie. V obci uhneme doprava na cyklotrasu 1001, po níž dojedeme do Dešné (76,5) s gotickým kostelem sv. Jana Křtitele a řadou lidových domů, k níž je připojena vesnická památková zóna Plačovice se souborem empírových domů. Jedeme po silnici 410, na první křižovatce (79,5) nás cyklotrasa opouští vlevo, ale my dojedeme přímo přes Menhartice do Jemnice (84).

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředseda Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapy: Znojensko, Podýjí, turistická mapa 1:100 000, edice Kartografie Praha č. 26, Podýjí a Znojensko, cykloturistická mapa 1:100 000, edice KČT č. 22